

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 188/09-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. júla 2009 predbežne prerokoval sťažnosť P. H., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a uznesením Krajského súdu v Bratislave zo 7. apríla 2009 v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Tpo 24/2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť P. H. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. apríla 2009 doručená sťažnosť P. H. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) zo 7. apríla 2009 v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Tpo 24/2009.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že Okresný súd Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) uznesením sp. zn. Tp/1665/2008 z 10. novembra 2008 vzal sťažovateľa do väzby pre obvinenie z trestného činu krádeže podľa § 212 ods. 1 a 3 písm. a) Trestného zákona. Väzba sťažovateľa začala plynúť 8. novembra 2008 o 17.10 h.

Dňa 17. marca 2009 okresný súd na verejnom zasadnutí vypočul sťažovateľa a uznesením sp. zn. Tp 205/2009 rozhodol tak, že prijal písomný sľub sťažovateľa podľa § 80 ods. 1 písm. b) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) a prepustil ho podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku z väzby na slobodu. Proti tomuto uzneseniu podal sťažnosť okresný prokurátor Okresnej prokuratúry Bratislava II (ďalej len „okresný prokurátor“, resp. „okresná prokuratúra“) ústne priamo na pojednávaní, pričom svoju sťažnosť doplnil v písomnej forme podaním z 26. marca 2009. Sťažnosť okresnej prokuratúry bola doručená na vyjadrenie sťažovateľovi 2. apríla 2009, ktorý sa písomne vyjadril k nej 3. apríla 2009. Sťažovateľ vo vyjadrení údajne žiadal krajský súd, aby bol v tejto veci osobne vypočutý, a navrhoval, aby krajský súd nariadil verejné hlavné pojednávanie (v sťažnosti doručenej ústavnému súdu však dôkaz o tom nepredložil). Krajský súd však 7. apríla 2009 rozhodol uznesením sp. zn. 4 Tpo 24/2009 bez jeho účasti na neverejnom zasadnutí tak, že sťažnosťou napadnuté uznesenie okresného súdu zrušil, sťažovateľa ponechal vo väzbe a neprijal písomný sľub sťažovateľa.

Sťažovateľ v sťažnosti tvrdí, že postupom a uznesením krajského súdu bolo porušené jeho základné právo zaručené čl. 17 ods. 5 ústavy a práva zaručené čl. 5 ods. 1 písm. c) a čl. 5 ods. 4 dohovoru, pretože sa podľa neho neoboznámil s celým vyšetrovacím spisom a v konaní bol porušený aj princíp „kontradiktórnosti a rovnosti zbraní“, pretože nemohol sa osobne vyjadriť k celej veci a ani k argumentom, ktoré predniesol vo svojej sťažnosti okresný prokurátor.

Na základe toho sa sťažovateľ dožadoval, aby ústavný súd vyslovil, že krajský súd uznesením zo 7. apríla 2009 sp. zn. 4 Tpo 24/2009 tým, že ho osobne nevypočul

a neumožnil mu reagovať na zdôvodnenie okresného prokurátora k sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. Tp 205/2009 zo 17. marca 2009, porušil jeho základné právo podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a čl. 5 ods. 4 dohovoru. Zároveň žiadal, aby ústavný súd prikázal krajskému súdu prepustiť sťažovateľa z väzby na slobodu a priznal mu primerané finančné zadostučinenie v sume 1 000 €.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom: zákonné zatknutie alebo iné

pozbavenie slobody osoby za účelom predvedenia pred príslušný súdny orgán pre dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu, alebo ak sú oprávnené dôvody domnievať sa, že je potrebné zabrániť jej v spáchaní trestného činu alebo v úteku po jeho spáchaní.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

Predmetom sťažnosti sťažovateľa je jeho tvrdenie, že postupom a uznesením krajského súdu bolo porušené jeho základné právo zaručené čl. 17 ods. 5 ústavy a práva zaručené čl. 5 ods. 1 písm. c) a čl. 5 ods. 4 dohovoru, pretože sa podľa neho neoboznámil s celým vyšetrovacím spisom a v konaní bol porušený aj princíp „kontradiktórnosti a rovnosti zbraní“, pretože sa nemohol osobne vyjadriť k celej veci a ani k argumentom, ktoré predniesol vo svojej sťažnosti okresný prokurátor.

Podľa judikatúry ústavného súdu musí mať obvinený v prípadoch väzobného trestného stíhania možnosť predložiť súdu argumenty a dôvody proti svojmu ponechaniu vo väzbe, ako aj možnosť vyjadriť sa ku všetkým okolnostiam týkajúcim sa jej dôvodnosti a zákonnosti. Musí mu byť daná možnosť vyjadriť sa k tvrdeniam protistrany (prokurátora) o odôvodnenosti trvania väzby a vyvracať ich (kontradiktórnosť konania). Procesný postup súdu musí zabezpečiť, aby bola obvinenému v týchto smeroch poskytnutá rozumná príležitosť obhajovať svoje záujmy za podmienok, ktoré ho nepostavia do podstatne nevýhodnejšej pozície v porovnaní s druhou stranou (princíp „rovnosti zbraní“) (obdobne napr. I. ÚS 330/08).

V zmysle § 302 ods. 2 Trestného poriadku predseda senátu pri rozhodovaní o sťažnosti proti rozhodnutiu o väzbe môže umožniť účasť na neverejnom zasadnutí aj prokurátorovi, obvinenému a jeho obhajcovi.

Podstatou kontradiktórnosti a s ňou súvisiacej „rovnosti zbraní“ v prípade konania o preskúmanie zákonnosti pozbavenia osobnej slobody na strane väzobne stíhanej osoby je, aby väzobne stíhaná osoba mala možnosť predložiť argumenty a dôvody proti svojmu ponechaniu vo väzbe, ako aj možnosť reagovať na „protiargumenty“ zástupcu štátu – prokurátora. Podľa názoru ústavného súdu nevyhnutnosť osobnej prítomnosti obvineného pred súdom v takomto konaní treba posudzovať vždy individuálne podľa okolností konkrétneho prípadu.

Vo veci X. c. Švajčiarsko z roku 1981 Európska komisia pre ľudské práva vyslovila názor, že čisto písomné konanie o sťažnosti obvineného proti rozhodnutiu o väzbe pred odvolacím súdom je v súlade s čl. 5 ods. 4 dohovoru, ak ani štátny zástupca nebol prítomný na zasadnutí súdu.

Keďže v posudzovanom prípade krajský súd nezistil dôvody na opätovné vypočutie procesných strán a z predloženého spisového materiálu vyplýva, že na neverejnom zasadnutí konanom 7. apríla 2009, na ktorom krajský súd rozhodoval o sťažnosti okresnej prokuratúry proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. Tp 205/2009 zo 17. marca 2009, okresný prokurátor prítomný taktiež nebol, teda krajský súd neporušil žiadne ustanovenia Trestného poriadku a postupoval v súlade so zákonom.

Zo sťažnosti ústavný súd tiež zistil, že sťažovateľovi bola 2. apríla 2009 doručená sťažnosť okresného prokurátora proti citovanému uzneseniu okresného súdu, ku ktorému sa mal možnosť vyjadriť. Možno teda konštatovať, že v spomenutom prípade súdy sťažovateľovi možnosť osobného vypočutia neodopreli, naopak, sťažovateľ v prvom prípade bol verejne vypočutý (hlavné pojednávanie na okresnom súde 17. marca 2009) a tiež v druhom prípade sa mohol a aj sa písomne vyjadril k sťažnosti okresného prokurátora (3. apríla 2009).

V kontexte všetkých uvedených dôvodov dospel ústavný súd k záveru, že postupom krajského súdu (z hľadiska požiadavky kontradiktórnosti konania a „rovnosti zbraní“)

nemohlo dôjsť k porušeniu označeného základného práva zaručeného mu čl. 17 ods. 5 ústavy a práv zaručených čl. 5 ods. 1 písm. c) a čl. 5 ods. 4 dohovoru.

Z obsahu sťažnosti ústavný súd navyše nezistil, že krajský súd nepostupoval v súlade s Trestným poriadkom vzhľadom na väzobné dôvody podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, ktoré obsahujú konkrétne skutočnosti vyžadované zákonom.

Vyplýva to aj z uznesenia krajského súdu, ktorý uviedol, že *„Celkom konkrétnymi skutkovými okolnosťami je odôvodnená obava z toho, že by obvinený v prípade prepustenia z väzby na slobodu pokračoval v páchaní trestnej činnosti. Obvinený v minulosti bol 4 krát súdne trestaný, zväčša pre majetkový druh trestnej činnosti. Dňa 03. 07. 2008 bol prepustený z dlhodobého 7 ročného trestu odňatia slobody za trestný čin lúpeže. Len 3 mesiace potom, opäť mal porušiť zákon a opäť spáchať majetkový druh trestnej činnosti. Obava z pokračovania trestnej činnosti je umocnená skutočnosťou, že obžalovaný si z predchádzajúceho odpykaného trestu nevzal ponaučenie.*

Čo sa týka ponúknutého písomného sľubu obvineného, tento krajský súd neprijal. Nie je totiž dostatočný, aby v danom prípade mohol nahradiť uvalenú väzbu. Nedovoľuje to osoba obvineného, prechádzajúci spôsob jeho života.“

Keďže dôvodnosť ďalšieho trvania väzby podľa všeobecného súdu trvala a existoval v tom čase ústavne akceptovateľný zákonný dôvod na ďalšie trvanie väzby (právoplatné uznesenie krajského súdu o ďalšom trvaní sťažovateľovej väzby v zmysle § 244 ods. 5 Trestného poriadku), vychádzajúc z uvedených skutočností ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti, ktorou sťažovateľ namietal porušenie označených základných práv podľa ústavy a dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Tpo 24/2009 a jeho uznesením zo 7. apríla 2009, dospel k záveru, že medzi nimi neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by mu po prijatí sťažnosti umožňovala rozhodnúť o ich porušení. Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľa v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmieta z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Ústavný súd nad rámec k tomu tiež poznamenáva, že 5. mája 2009 bol sťažovateľ na základe uznesenia okresnej prokuratúry sp. zn. 2 Pv 1121/08 z 5. mája 2009 už prepustený z väzby na slobodu.

Po odmietnutí sťažnosti ako celku bolo preto už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa, ako aj procesnými požiadavkami sťažnosti podanej ústavnému súdu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. júla 2009